

HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE

Jurišićeva 13
10000 Zagreb

n/r g. Miljenko Krvišek, dipl. ing.
predsjednik Vijeća Hakom-a

n/r stručne službe Agencije

Zagreb, 27. 07. 2010.

PREDMET: **KOMENTARI METRONETA U JAVNOJ RASPRAVI HAKOM-a od 13. 07. 2010. OKO DONOŠENJA MOGUĆE STANDARDNE PONUDE HT-a O NAČINU I UVJETIMA PRISTUPA I ZAJEDNIČKOG KORIŠTENJA ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJSKE INFRASTRUKTURE I POVEZANE OPREME - PREDSTAVKA I OTVORENA PITANJA OKO UVJETA I NAČINA KORIŠTENJA SUSTAVA DTK U REPUBLICI HRVATSKOJ; PRIJEDLOZI METRONETA ZA POBOLJŠANJE POSTOJEĆEG STANJA**

PODNOŠITELJ: Metronet telekomunikacije d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 269/d,

PODNEŠAK METRONETA

Poštovani,

Metronet u otvorenom roku dostavlja Naslovu komentare i prijedloge u predmetnoj javnoj raspravi, uz sljedeće uvodne napomene:

1. Nesporno je da pitanje korištenja kabelaške kanalizacije trenutno uređuju 4 ključna pravna izvora:
  - a) Zakon o elektroničkim komunikacijama
  - b) Pravilnik o potvrdi i naknadi za pravo puta
  - c) Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacije infrastrukture i povezane opreme
  - d) Pravilnik o tehničkim uvjetima za elektroničku komunikacijsku mrežu poslovnih i stambenih zgrada
  - e) Uz navedena 4 propisa, navodimo da je za predmetno područje kao pravni izvor neprijeporno važna i Odluka Hakom-a od 05. 02. 2010. o obvezujućim cijenama

najma za korištenje DTK koje su nametnute društvu HT d.d. kao infrastrukturnom operatoru.

2. Metronet ističe i da je tijekom lipnja i srpnja 2010. godine započeta i javna rasprava oko prijedloga (novog) *Pravilnika o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju*, na koje je Metronet dostavio svoje komentare Hakomu i koja javna rasprava je zatvorena 18.07.2010.
3. Metronet navodi i da je tijekom svibnja i lipnja 2010. pred Hakom-om započela sa radom i radna skupina predstavnika telekom operatera vezana uz ulaganja u (novu) svjetlovodnu pristupnu infrastrukturu (FTTH), na što je Metronet dostavio svoje prijedloge i komentare, a uvažavajući princip kojeg Metronet zagovara da se nova FTTH regulatorna platforma ne može razvijati odvojeno i samostalno od postojeće regulatorne platforme koja uređuje pitanja korištenja sustava DTK. Vezano uz navedeno, Hakom je 21.07.2010. otvorio novu javnu raspravu glede prijedloga *Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže*.
4. Nakon svega navedenog, i ovog niza javnih rasprava oko svih DTK propisa koji su danas na snazi, a koje reguliraju ovo područje, i nakon mučnih 5 godina od početka liberalizacije telekom tržišta koja je upravo polagala ispit na spornim DTK pitanjima, Hakom tek sada, 13.07.2010. na svojim web stranicama objavljuje i poziv za sudjelovanje u predmetnoj javnoj raspravi s nazivom „*Javni poziv-Standardna ponuda HT-a o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.*“ **Otvora se još jedna u nizu DTK javnih rasprava, gdje zapravo svaki propis unatoč svom donošenju, ne prolazi test u svojoj primjeni u praksi.**
5. Cijenimo navedene inicijative regulatora, ali Metronet naglašava da se uz **ovakvu hiperprodukciju propisa** koji uređuju pitanja učinkovitog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture (posebice kabelske kanalizacije), stvara **klima moguće pravne prenormiranosti, te kolizije u primjeni pojedinih propisa u odnosu na istu/iste pravnu/e situaciju/e glede spornih DTK pitanja**. Navedeno otvara i prostor za pokretanje niza novih regulatornih i sudskih sporova u tom smislu.
6. Dodatno i temeljem svega, postavlja se legitimno pitanje, **zašto HAKOM kao regulator, tek sada, nakon 5 godina predlaže donošenje tzv. „Standardne ponude HT-a za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu?“** Dodatno, Metronet navodi kako su gore navedene tri javne rasprave oko ključnih propisa glede korištenja DTK otvorene tijekom ljetnog razdoblja, što nikako ne može predstavljati dobar timing za kvalitetnu pripremu argumentacije od strane predstavnika telekom industrije.
7. **Zaključno, Metronet se protivi donošenju predmetne Standardne ponude (jer se odnosi samo na HT, a ne i na druge titulare koji nude DTK u najam; primjerice gradovi), te inzistira da se navedena problematika regulira unutar jedinstvenog i sveobuhvatnog dokumenta – pravilnika o korištenju DTK, a uvažavajući:**
  - sadržaj postojećeg *Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme*,
  - te prijedloge/nacrte pravilnika koji su u pripremi i za koje su otvorene javne rasprave:
    - i. *Pravilnika o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju*,
    - ii. *Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže*
    - iii. predmetni načelni poziv za izradu Standardne ponude HT-a oko DTK

Ipak i opreza radi, u nastavku Metronet iznosi **sporna pitanja glede postojećeg stanja unutar sustava DTK**, koja novi jedinstveni podzakonski akt glede korištenja sustava DTK jednom i konačno mora riješiti.

I. POSTOJEĆE STANJE UZ SPORNO KORIŠTENJE SUSTAVA DTK

Nakon niza rasprava i pokušaja rješavanja otvorenih pitanja oko korištenja sustava DTK od 2005. godine do danas pred sektorskim regulatorom, a obzirom na rasprave i prijedloge predstavnika Metroneta prema HAKOM-u sa redovnih mjesečnih sastanaka posebice tijekom 2010. godine, u nastavku dajemo sažetak stanja i otvorenih problema i prijedloge za poboljšanje postojećeg stanja u odnosu na problematiku korištenja DTK.

Pitanje efikasnog, reguliranog i nediskriminirajućeg korištenja DTK je za Metronet od prvog dana, pa i danas jedno od strateških pitanja poslovanja i djelovanja, te će na tom pitanju regulator pa i tržišni igrači doista pokazati je li moguća stvarna liberalizacija hrvatskog tržišta elektroničkih komunikacija ili nije, odnosno hoće li alternativni operatori izdržati ovakve financijske, tehničke, pravne i regulatorne pritiske koje HT kao monopolni telekom zbog svoje logističke i korporacijske snage koristi.

Ovo će pitanje, u širem smislu, pokazati i već sad pokazuje je li moguće u punoj mjeri razviti i održivo tržišno natjecanje u telekom sektoru.

Na sve ovo smo, svo ovo vrijeme, upozoravali i pred Agencijom (redovni mjesečni sastanci, pojedinačni regulatorni sporovi protiv HT-a, stručni nadzori, eskalacije....) i pred resornim Ministarstvom, kao i ostalim nadležnim institucijama, a posebno tijekom „instantnog“ donošenja novog zakonskog/regulatornog telekom okvira u RH sredinom 2008. (donošenje ZEK-a i pratećih pravilnika).

S obzirom na sve otvorene probleme koje alternativni telekomi imaju uz ULL, DTK, interkonekcijske odnose, VAS usluge, probleme u javnim natjecajima u telekom sektoru i sl., pitanje DTK je ipak poglavlje za sebe koje treba što prije zatvoriti. Upravo bi ova 2010. godina trebala biti odlučna za konačno rješavanje pitanja DTK. Vjerujemo da će regulator u tom smislu poduzeti dodatne napore da se navedena sporna pitanja što prije riješe. 2010. godina će pokazati stvarne tržišne posljedice na koji način se telekom tržište u RH doista liberaliziralo u svojih 5 posljednjih ključnih godina ozbiljenja liberalizacije.

Naime, činjenica je da je od siječnja 2009. godine na snazi (novi) **Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme** (NN 154/08- dalje u tekstu: Pravilnik), koji je postavio novi pravni okvir korištenja sustava DTK. Još tijekom javne rasprave oko prijedloga Pravilnika i prije izglasavanja istog, Metronet (ali i ostali alternativni operateri) je uputio HAKOM-u (listopad 2008.) primjedbe na tekst prijedloga Pravilnika i naglasio određena sporna rješenja u Pravilniku, koja neće doprinijeti efikasnijem korištenju DTK. Pravilnik je ubrzo izglasan u sadržaju kakav postoji danas.

Činjenica je da navedeni Pravilnik i dalje ne rješava i posebne grupe pitanja poput situacija upravljanja i održavanja sustava DTK, te isti još uvijek ne omogućava uspostavljanje potpuno transparentnog i nediskriminirajućeg načina korištenja sustava DTK od strane alternativnih operatera. U konačnici, za brojne situacije, Pravilnik nije predvidio nikakve sankcije uslijed nepoštivanja sadržaja i obveza iz Pravilnika za sve titulare i korisnike DTK, čime se još više olakšava pravni i tehnički položaj infrastrukturnog operatera, a otežava korištenje DTK od strane novih operatera. Uz pojedine sporne odredbe Pravilnika (članci 4, 9, 10., 14 i 15.), Metronet podsjeća da su posebno sporne odredbe u člancima 28. Zakona o elektroničkim komunikacijama (instituti prava puta) te članku 30. istog Zakona (zajedničko korištenje el. kom. infrastrukture), na

kojima počiva polazišni sadržaj predmetnog Pravilnika. Sve navedeno, Metronet je isticao i tijekom javne rasprave o prijedlogu Pravilnika.

Uz navedeno, ističemo da je HT tijekom 2009. ponudio Metronetu (i ostalim alternativnim operaterima) samo kozmetički i deklaratorno dotjeran tekst prijedloga novog ugovora o najmu DTK (pod novim nazivom: ugovor o pristupu i zajedničkom korištenju elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme), koji je samo formalno i deklaratorno usklađen sa novim regulatornim okvirom oko DTK (ZEK i Pravilnik). Većina bitnih pitanja oko efikasnijeg korištenja DTK i dalje tim novim ugovorima nisu regulirana transparentno i pravovaljano. U tom smislu, Metronet nije već dulje vrijeme mogao u pregovorima sa HT-om, prihvatiti takav ugovorni okvir oko DTK koji je HT predlagao te i dalje predlaže. I zbog toga, ali i zbog opetovanih opstrukcija od strane HT-a za efikasno korištenje DTK od strane operatora korisnika, Metronet je aktivirao zaštitu svojih prava pred nadležnim sudovima protiv HT-a kao infrastrukturnog operatora.

Napominjemo da su Metronet i pojedini ostali alternativni telekomi, upravo zbog nesređenosti imovinskopravnih odnosa oko DTK (neriješeno pitanje vlasništva, ranije nepostojanje reguliranog korištenja DTK, trenutno sporan regulatorni okvir uz ZEK i Pravilnik o korištenju DTK – „pravo puta“), bili prisiljeni zaštitu svojih prava potražiti i pred redovnim sudovima.

U tom smislu, tijekom 2009. godine podnesena je i:

- **tužba (Metroneta samostalno) radi utvrđenja ništavosti ugovora o najmu DTK protiv HT-a** na redovni sud (i povezane naknade štete-kolokacije), kao i
- **prijedlog za ocjenu suglasnosti Zakona o elektroničkim komunikacijama (prema Ustavnom sudu RH) i pratećih pravilnika (koji reguliraju pravo puta i korištenje DTK) sa Ustavom RH.** Navedeni prijedlog podnesen je od strane tri alternativna telekom operatora prema Ustavnom sudu RH.

Navedene dvije tužbe su pripremane vrlo detaljno, analitično i sustavno, uz pravni tim stručnjaka, gdje smo na jednom mjestu prikupili sve relevantne dokaze, a koji će čvrsto vjerujemo, potvrditi pravni osnov tih tužbenih zahtjeva.

Ovdje, s obzirom na važnost ali i složenost predmetne problematike, iznosimo **pravnu osnovu navedenog prijedloga za ocjenu suglasnosti ZEK-a i pratećih pravilnika s Ustavom RH** (o čemu će konačan sud i ocjenu dati Ustavni sud RH), koja pravna osnova se ne može promatrati odvojeno od ove problematike i pitanja nediskriminirajućeg korištenja sustava DTK:

- **Sporne odredbe ZEK-a su članci 2. st. 1. toč. 15. (definicija infrastrukturnog operatora) i toč. 41. (definicija prava puta), članak 27. st. 2., 6., 7. i 8. (korištenje općeg dobra i nekretnina drugih), članak 28. (korištenje općeg dobra i nekretnina drugih na temelju prava puta), te članak 29. (naknada za korištenje nekretnina na temelju prava puta).**
- Navedeni članci ZEK-a suprotni su Ustavnim načelima: vladavine prava i legitimnih očekivanja iz čl. 3. Ustava, trodiobe vlasti iz članka 4. Ustava, jednakosti iz članka 14. st. 2. Ustava, razmjernosti iz članka 16. st. 2. i članka 50. st. 2. Ustava, nepovredivosti prava vlasništva iz članka 48. st. 1. Ustava, prava na jednaki pravni položaj na tržištu iz članka 49. st. 2. Ustava i zabrane retroaktivnosti iz članka 89. st. 4. Ustava (odnosno njezino ograničenje iz st. 5.).
- **Povrede gore navedenih načela Ustava mogu se svesti u tri grupe razloga:**
  - (a) **oduzimaju se stvari (elektronička komunikacijska infrastruktura i oprema) u vlasništvu ili pod upravom jednih osoba, te da se daju u vlasništvo drugih osoba bez da su ispunjeni Ustavom predviđeni uvjeti** (povrede načela vladavine

prava i legitimnih očekivanja iz čl. 3. Ustava, načela jednakosti iz članka 14. st. 2. Ustava, razmjernosti iz članka 16. st. 2. i članka 50. st. 2. Ustava, nepovredivosti prava vlasništva iz članka 48. Ustava i zabrane retroaktivnosti iz članka 89. st. 4. Ustava);

- (b) **jedan poduzetnik stavlja se u povoljniji položaj od drugih** (povrede načela jednakosti iz članka 14. st. 2. Ustava odnosno prava na jednaki pravni položaj na tržištu iz članka 49. st. 2. Ustava te načela razmjernosti iz članka 16. st. 2. i članka 50. st. 2. Ustava);
- (c) **narušava se načelo trodiobe vlasti** (povrede načela trodiobe vlasti iz članka 4. Ustava).

O navedenim otvorenim pitanjima, obraćali smo se i institucijama Europske Unije (Europska Komisija, Delagacija EU u RH...). Navedeni postupci su dugotrajni i neće biti skoro okončani s obzirom na postojeće stanje u pravosuđu, pa u tom svijetlu upravo Agencija kao regulator mora uložiti dodatne napore da se postojeće stanje popravi.

Zaključno i u bitnome, tražimo djelovanje HAKOM-a kao sektorskog regulatora kroz trenutno 2 ključna smjera za konačno rješavanje pitanja nediskriminirajućeg korištenja sustava DTK za alternativne operatere, na način da:

1. **Agencija**, kao sektorski regulator, **pronađe mehanizme da se nedavno donesena odluka HAKOM-a o cijenama najma DTK u primjeni proširi i na gradove u RH koji nude DTK u najam** (iako formalno-pravno nisu niti telekom operatori, niti infrastrukturni operatori), a u praksama nastupaju kao najmodavci i titulari nad sustavom DTK i samostalno uređuju i cijene najma i pravila korištenja DTK
2. **Agencija preispita, na koji način i da li HT poštuje postojeći regulatorni okvir** (pravilnik o korištenju dtk, ZEK-koji su sami po sebi ustavno-pravno sporni, ali su postojeća regulativa) **glede efikasnog korištenja DTK prema alternativnim operaterima**. Konkretnije, tražimo da Agencija utvrdi **regulatorne obveze i ugradi obvezujuće regulatorne mehanizme prema HT-u (i u ugovorima o najmu DTK koje HT nudi trećima)**, ne samo u pogledu obvezujućih cijena najma DTK, već i za ubrzanje dinamike obrade zahtjeva alt. operatera za najam pojedinačnih DTK trasa, provođenja nadzora oko postojanja ili nepostojanja „slobodnog prostora i slobodnih DTK kapaciteta HT-a“ (za koje HT u većini slučajeva tvrdi da ne postoje) i sl. Ujedno u tim ugovorima, alternativni operateri kao zakupci DTK nemaju nikakva jamstva na „miran posjed“ glede korištenja DTK.

II. KONKRETNI PROBLEMI I PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE STANJA GLEDE KORIŠTENJA DTK

1. Još uvijek postoje dva ključna problema u odnosu na sustav DTK koja do danas nisu riješena:

- **neriješeno vlasničkopravno pitanje** (trenutno postoji „trodioba“ vlasnika/titulara nad DTK: HT, gradovi, država – gdje svatko tvrdi da je isključivii li djelomični vlasnik nad DTK)
- **sporan postojeći pravni okvir za korištenje sustava DTK** (pravo puta, HT kao infrastrukturni operator kao zakupodavac sustava DTK...)

2. Posljedice tih problema su:

- Pravna nesigurnost
- Stvarna nesigurnost
- Nedostatak efikasnog tržišnog nadmetanja
- Onemogućavanje stvarne liberalizacije telekom tržišta u RH
- Gubitak financijskih sredstava države i gradova po osnovi najma i korištenja DTK
- Ugroza općeg/javnog interesa (tj. krajnji korisnici, građani RH su najveći gubitnici jer nemaju mogućnost pristupa boljoj, naprednijoj, jeftinijoj telekom usluzi) i interesa investitora u novim telekom operaterima (privatni sektor)

3. Moguća rješenja tih problema:

- **Donošenje novog preciznijeg pravnog okvira za korištenje DTK** (uz uvažavanje načela uz smjernica EU; dakle načelo nediskriminirajućeg, transparentnog i cjenovnog umjerenog pristupa svih operatera u korištenju DTK)
- **Pojačati ulogu HAKOM-a** kao nadležnog regulatora i ovlasti Agencije glede efikasnog korištenja DTK
- **Osigurati efikasnu primjenu propisa**, a ne samo donositi nove propise, dakle isto učiniti i putem osiguranja efikasnog sustava pravne zaštite/pravnih mehanizama (uslijed opstrukcije titulara DTK (HT) i odugovlačenja mogućnosti najma DTK od strane titulara koji pretendira na DTK)
- **„Izbaciti/premjestiti“ sve bitne uvjete korištenja DTK iz ugovornih odnosa u regulatorni/zakonski okvir (kao pravno obvezujući okvir)**
- U konačnici, arbitražom/sudom **riješiti vlasničkopravno pitanje DTK** (HT/država/gradovi) – iako nove telekom ne zanima tko je vlasnik, Metronet je spreman plaćati najam DTK bilo kojem vlasniku, uz uvjet da postoje jasna pravila igre i jasne procedure oko korištenja DTK.

4. Prvi korak HAKOM-a u operativnom smislu - utvrđivanje i saniranje postojećeg stanja:

- Poziv Agencije svim telekom operaterima da dostave podatke o sklopljenim ugovorima o korištenju/najmu DTK (ugovori s HT-om, ugovori s gradovima (najam/slужnost))
- Nakon prijave ugovora o najmu DTK svih operatera - uspostava jedinstvenog registra sklopljenih ugovora o najmu DTK svih operatera pri Agenciji/tvrtki koja će upravljati nad DTK (ugovori s HT-om, ugovori s gradovima)
- Pravljenje statusne i operativne razlike između „legalnih“ i „ilegalnih“ operatera (oni koji postavljaju optiku uz potpisane ugovore o najmu DTK i oni koji bez ugovora uvlače optiku)
- „Snimanje“ položenih kablova u sustav DTK (prijavljeni kablovi, katastar vodova...) i analiza postojećeg stanja na terenu i u katastru vodova, izrada potrebitih tehničkih rješenja za sanaciju postojećeg stanja i uređenje budućeg sustava DTK

5. Drugi korak HAKOM-a u operativnom smislu je „arbitriranje“ kod spornog HT-ova ugovora o najmu DTK, (HT kao najmodavac i alternativni telekom operateri kao najmoprimci sustava DTK):

- Individualni pregovori operatera s HT-om, tj. gradova i operatera pred Agencijom za „sporne ugovore o najmu DTK“
- Osnovno načelo i princip za Agenciju pri rješavanju tog pitanja (smjernice EU (eEurope 2002, eEurope2005, i 2010, eHrvatska 2007, Lisabonska agenda, Strategija Vlade RH o razvoju širokopojasnog pristupa u RH iz 07/2006), novi EU Regulatory Framework 2009): osigurati dostupnost telekom infrastrukture (DTK) svim operaterima pod jednakim, pravednim i nediskriminirajućim uvjetima!
- Dodatna načela: osigurati razvoj novih telekom tehnologija i usluga i omogućiti pošteni tržišnu utakmicu svim telekom igračima (stvarna liberalizacija), poticanje razvoja širokopojasnog Interneta, razvoj gradskih optičkih telekom mreža
- Zaključno: bez obzira što je ovdje riječ o dvostranim ugovornim odnosima HT-ostali telekom operateri, Agencija mora pojačati svoj utjecaj i ulogu prema tim ugovornim stranama kao nadležno regulatorno tijelo koje kontrolira telekomunikacijsku infrastrukturu (DTK),

6. Način uređenja upravljanja sustavom DTK:

- Uspostaviti jasna pravila upravljanja nad sustavom DTK za subjekta upravitelja (Agencija ili neka posebna nezavisna stručna tvrtka kao jedinstveni upravitelj ili postojeći upravitelji (HT, gradovi), analiza i „pomoć“ pravno komparativnih modela upravljanja nad prometnom infrastrukturom (Zakon o željeznici; željeznička infrastruktura)
- Kod upravljanja sustavom DTK valjalo bi definirati precizan sustav, modele i linije odgovornosti, koordinacija i kontrole oko upravljanja. Javlja se pitanje subjekta upravljanja koji će nadzirati i kontrolirati sustav DTK. Postoji model samostalnog i isključivog upravljanja pojedinog grada/Agencije ili model tvrtke u mješovitom vlasništvu grada i pojedinog telekom operatera. Svaki subjekt koji upravlja sustavom DTK bi se trebao voditi načelima dobrog i savjesnog gospodarstvenika i upravitelja stvarju. Pravni „paralelizam“ bi se mogao ovdje svesti i na prethodno spomenuti sustav upravljanja željezničkom infrastrukturom, odnosno na tvrtke koje kao upravitelji upravljaju stambenim objektima u gradovima (upravitelj stvari temeljem odredbe članka 44. i 45. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, poslovi redovite uprave, izvanredne uprave itd.). Kod upravljanja valjalo bi definirati i pitanja odgovornosti upravitelja za štetu nastalu korisnicima sustava DTK.
- Upravitelj ima pravo naplaćivati cijenu za najam samog DTK (cijevi), dok upravitelj koji je i vlasnik zemljišnog pojasa ima pravo naplaćivati naknadu za korištenje tog zemljišta (pravo služnosti prolaza). Pronaći praktične načine da se razdvoje te dvije pravne osnove za ubiranje najma za korištenje sustava DTK
- Jedino je upravitelj taj koji može nuditi ugovore o najmu sustava DTK trećima (utvrditi zakonsku obvezu i zakonski sadržaj takvog ugovora)

7. Način uređenja korištenja sustava DTK:

- Ovo je **najvažnije pitanje** koje Pravilnik i/ili Standardna ponuda tek treba preciznije regulirati, ne ostavljati prostor za improvizaciju i slobodnu interpretaciju – **cilj: jednaka pravila igre za sve operatere na telekom tržištu!**

- Agencija treba utvrditi precizne kriterije i procedure za pristup u DTK, polaganje optičkih kabela, tehničko održavanje, razvoj i sl. (procedure za izdavanje suglasnosti Agencije nakon zaprimljenih zahtjeva operatera za najam pojedinih trasa). Kao prvo, da bi Agencija uopće zaprimila zahtjev za iznajmljivanjem DTK, potrebno je utvrditi da nije poznat vlasnik DTK. U situaciji u kojoj vlasništvo nad DTK nije poznato i predmet je spora između HT-a i lokalnih samouprava, teret utvrđivanja vlasništva, ili spora oko vlasništva prenosi se na operatora koji želi koristiti postojeću DTK. Metronet smatra kako, utvrđivanje vlasništva ili nepostojanje vlasništva nad DTK nije posao telekom operatora već je dužnost pravne države da uredi pitanja vlasništva ili barem utvrdi da je vlasništvo nepoznato.
- samim operatorima bi trebalo omogućiti utvrđivanje postojanja tehničkih mogućnosti za korištenje DTK (samostalno ili u dogovoru sa upraviteljem DTK). U tom slučaju operatori, odnosno njihovi podizvođači bi dostavljali upravitelju DTK zahtjeve za iznajmljivanjem DTK uz priloženu dokumentaciju o postojanju tehničkih mogućnosti, a upravitelj DTK bi na zaprimljene zahtjeve odgovarao u roku od 8 dana. Po zaprimanju potvrdnih odgovora na podnesene zahtjeve, operatori bi sami pristupili izvođenju radova. Predloženim rješenjem operatori bi sami kontrolirali dinamiku izgradnje, i bavili se operativnim pitanjima vezanim uz izgradnju vlastite infrastrukture, dok bi upravitelj DTK bio odgovoran za vođenje jedinstvenog registra zauzetosti DTK, i odobravanjem pristiglih zahtjeva prema redoslijedu njihovog pristizanja. U samim dijagramima toka potrebno je definirati vremenske rokove kako bi bilo moguće pratiti proces podnošenja i odobravanja podnesenih zahtjeva.
- Prijedlog model rješenja za procedure oko korištenja DTK te ujedno i obveznog sadržaja ugovora o najmu DTK za uređenje Pravilnikom se navodi u nastavku i naglašavaju se neki modeli kako slijedi:

- Odobravanje zahtjeva za najam DTK trasa

Rokovi odobravanja zahtjeva koje bi upravitelj DTK trebao preuzeti

- a. <500m – privodi (korisnički priključci) 5 radnih dana (utvrditi definiciju "privoda")
- b. 500m-1000 m do 7 radnih dana
- c. 1000m – 2000 m do 12 radnih dana
- d. 2000m – 4000 m do 15 radnih dana
- e. 4000m - 5000 m do 20 radnih dana

Nepoštivanje tih rokova

U slučaju da upravitelj DTK ne odgovori najmoprimcu DTK trase na zahtjev u zadanom roku, najmoprimac može samostalno izraditi tehničko rješenje za navedenu trasu i uz prethodnu najavu (5 dana prije početka radova) izvršiti polaganje kabela na navedenoj trasi. Upravitelj može provesti nadzor izvođenja radova.

- Odbijeni zahtjevi za najmom DTK trasa

- f. Zajednički izvid obje ugovorne strane i pronalaženje alternativnog rješenja za pojedinu trasu
- g. U posebnim slučajevima, kada je postojeći slobodni prostor u DTK nedostatan za uvlačenje dodatne manje cijevi, upravitelj će dozvoliti samo uvlačenje kabela u postojeću PHD cijev
- h. Oslobođanje kapaciteta – izvlačenje svjetlovoda drugih operatora koji su zauzeli kapacitete bez odobrenja upravitelj

- Najmoprimac može samostalno polagati svjetlovod temeljem tehničkog rješenja od upravitelja i uz nadzor upravitelja. Nakon obavijesti upravitelju o početku radova i zatraženog nadzora nad provedbom, najmoprimac može u roku od 5 dana može početi s predmetnim radovima. Upravitelj je dužan u roku od 5 dana osigurati nadzor provedbe radova.

- Za privode - korisničke priključke kraće od 500 m – najmoprimac može samostalno izrađivati tehnička rješenja uz prethodnu najavu (5 dana prije početka radova) te izvršiti polaganje kabela na navedenoj trasi sukladno pravilima struke. Upravitelj može dati nadzor provođenja radova

- Upravitelj je dužan osigurati brzo i transparentno praćenje statusa realizacije zahtjeva (dnevno osvježavanje statusa).

- Upravitelj ima obvezu zaštite najmoprimčevih postavljenih kabela od oštećivanja položenih u upraviteljev sustav DTK, sukladno ugovoru o najmu DTK. Dodatno, postoji zakonska osnova za zaštitu sigurnosti i integriteta telekom mreže svakog operatera. Regulirati Pravilnikom oštre kazne za svakog tko fizički oštećuje tuđi DTK kabel koji je jednom instaliran u sustav DTK!

- Prije kretanja u proceduru plaćanja (najma u DTK), upravitelj treba dokazati svojstvo upravitelja odnosno eventualno vlasništvo nad predmetnim segmentom DTK. (pravno relevantan dokaz o vlasništvu nad DTK: prvenstveno važeći zemljišnoknjižni izvadak za predmetnu nekretninu, eventualno građevinske dozvole i sl.)

- Pojam "rezerviranog prostora u DTK" - koji upravitelj želi zadržati za sebe potrebno je precizno definirati i napraviti transparentnim.

- Utvrditi načine raspolaganja novčanim sredstvima u Fondu Agencije za najam DTK do utvrđenja stvarnog vlasnika nad DTK i prebacivanja istih na račun stvarnog vlasnika (na koji način će se koristiti sredstva Fonda, hoće li sredstva biti „zamrznuta“ ili će dio biti korišten za potrebe troškova održavanja, razvoja DTK još dok je na računu Fonda Agencije?)

- Uređenje tehničkog i operativnog okvira sustava DTK: Evidencija i legalizacija položenih kablova pojedinih operatera u katastar vodova (suradnja i dijalog na razini: operateri-gradovi-Agencija-katastri vodova). Agencija treba ovdje pojačati svoj utjecaj i ulogu prema operaterima. U odnosu na preslagivanje optičkih kabela, Metronet je mišljenja kako ne bi trebalo preslagivati položene svjetlovodne kabele u DTK, te smo mišljenja kako je ovo u praksi nemoguće izvesti. Pri pokušaju preslagivanja u pojedinim situacijama prekide bi trebalo raditi ne samo operatorima koji nisu poštivali pravila struke, nego i onima koji su pravila struke poštivali, jer je situacija u pojedinim dijelovima DTK toliko kaotična da se ne može urediti stanje, bez da se svi kabeli ne izvuku i ponovo uvuku. Također smo mišljenja kako bi trebalo omogućiti polaganje kabela direktno u PVC cijevi jer će uvlačenje PEHD cijevi u znatnoj mjeri umanjiti raspoložive kapacitete u DTK. Također smatramo da će vrlo teško biti utvrditi kriterije izmještanja već postojećih kabela a da se ispoštuje pravilo nediskriminacije prema svim operatorima.

8. Način uređenja održavanja sustava DTK:

Pitanje održavanja sustava DTK je posebno važno i osjetljivo pitanje u smislu sigurnog i potpunog funkcioniranja pojedinih telekomunikacijskih mreža. Ponajprije valja utvrditi modele subjekta nositelja održavanja slično kao i kod upravljanja (grad, mješovito društvo javno privatnog partnerstva). Nadalje, valjalo bi pripremiti posebne ugovore o održavanju sustava DTK s korisnicima DTK (tzv. „Service Level Agreements“) koji će precizno definirati prava i obveze ugovornih strana grada i pojedinog telekom operatera glede

pitanja održavanja, posebice opseg radova održavanja i cijene održavanja. Spomenuti ugovori definiraju i definirali bi popis radova uključenih u standardno održavanje (primjerice kontrola i obilazak trasa DTK i zdenaca te čišćenje zdenaca i cijevi). Kao i upravljanje, i održavanje se sukladno Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima može podijeliti na redovno i izvanredno održavanje (odredba članka 40. i 41.). Uz to, valja definirati i procedure oko hitnih i povremenih intervencija u sustavu DTK.

9. Način uređenja razvoja sustava DTK:

- Pitanje razvoja sustava DTK. Riječ je ponajprije o izgradnji novih trasa/kanala sustava DTK u gradovima kako na lokacijama gdje su već izgrađeni stambeni i ostali građevinski objekti, a tako i na lokacijama gdje se takvi stambeni/građevinski objekti tek trebaju izgraditi. DTK sustav definitivno treba razvijati paralelno sa izgradnjom ostalih građevinskih objekata i infrastrukturnih sustava u gradovima, ali i u skladu sa postojećim dokumentima prostornog uređenja sukladno Zakonu o prostornom uređenju, odnosno uvažavajući prostorni plan gradova, prostorni plan područja posebnih obilježja, prostorni plan uređenja općine i grada, generalni urbanistički plan, urbanistički plan uređenja i detaljni plan uređenja. Prije same izgradnje novih DTK trasa treba pažljivo isplanirati potrebite telekomunikacijske kapacitete postojećih telekom operatera, pa bi u tom smislu prije samog planiranja izgradnje, trebalo uputiti javne pozive postojećim telekom operaterima za dostavom podataka o potrebitim telekomunikacijskim kapacitetima.
- Kod izgradnje sustava DTK, potrebno je ishoditi tehničko rješenje (projektni zadatak), izraditi tehničku dokumentaciju i ishoditi upravnu dokumentaciju (lokacijsku i građevinsku dozvolu) sukladno Zakonu o gradnji i ostalim propisima koji uređuju to područje, a uz poštivanje tehničkih uvjeta gradnje prema postojećem regulatornom okviru. Naravno da uz sve to valja poštivati i pravila struke i standarde prilikom same izgradnje. Sve prethodno navedeno jesu samo neke od smjernica za rješavanje navedene problematike i trebaju biti predmet budućih posebnih stručnih analiza.

Na ovaj način, pokušavamo, i mimo postojećih i do sad okončanih regulatornih (pa i postojećih sudskih) sporova oko DTK i vezanih sporova uz DTK, koje smo pokrenuli protiv HT-a, otvoriti novi dijalog u konačnom rješavanju ovih pitanja sa sektorskim regulatorom.

Vjerujemo da će na taj način, kroz unificiranu regulatornu platformu oko DTK, napokon u praksi oživjeti učinkovito korištenje sustava DTK u regulatornom okruženju koje potiče i razvija održivo tržišno natjecanje za nove telekom operatere.

Metronet telekomunikacije d.d.

Sanjin Katinić
Član uprave za tehniku

Dubravko Sučić
Direktor financijskog kontrolinga tehnike

Vjeran Malenica
Izvršni direktor pravnih,
korporativnih i regulatornih poslova